

Atzinums Nr. 1

par SIA “Kūdras enerģija” kūdras ieguves lauku paplašināšanas Aizkraukles novada atradnes “Aizkraukles (Aklais) purvs” teritorijā ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) - dabas liegumu “Aizkraukles purvs un meži” - novērtējuma ziņojuma galīgo redakciju

Derīgs līdz 2013.gada 26.februārim.

Darbības ierosinātājs: SIA “Kūdras enerģija”, reģistrācijas Nr.LV40003320073,
adrese: “Kūdra”, Kokneses pagasts, Kokneses novads, LV-5113.

Novērtējuma ziņojuma izstrādātājs: SIA “Firma L4”, reģistrācijas
Nr.40003236001, adrese: Jelgavas ielā 90, Rīgā, LV – 1004.

Pamatojoties uz SIA “Firma L4”, kas atbilstoši 2009.gada 1.jūnija Līgumam Nr.2009-G/969-01 pārstāv SIA “Kūdras enerģija” intereses ar ietekmes uz vidi novērtējumu saistītās darbībās, 2010.gada 13.janvārī Vides pārraudzības valsts birojā iesniegto kūdras ieguves lauku paplašināšanas Aizkraukles novada atradnes “Aizkraukles (Aklais) purvs” (kūdras fonda Nr.2261) teritorijā (kadastra Nr.32440010016) ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) - dabas liegumu “Aizkraukles purvs un meži” - novērtējuma ziņojuma galīgo redakciju, tika uzsākta atzinuma sagatavošanas un izdošanas procedūra saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.¹panta (2)daļu.

Īss esošās situācijas un paredzētās darbības raksturojums

Ziņojumā norādīts, ka SIA “Kūdras enerģija” ir noslēgusi ar AS “Latvijas valsts meži” zemes (kadastra Nr.32440010016) nomas līgumu par 814,57 ha platības izmantošanu kūdras ieguvei. Zemes īpašums atrodas Aizkraukles novada kūdras atradnes “Aizkraukles (Aklais) purvs” (kūdras fonda Nr.2261) teritorijā. Atradnes rūpnieciskā platība ir 2237 ha, to galvenokārt veido augstā tipa purvs (2097,87 ha ar

derīgā slāņa biezumu līdz 7,7 m, vidēji 4,5 m), pārejas tipa purvs (37,20 ha ar derīgā slāņa biezumu līdz 1,9 m, vidēji 1,3 m) un zemā tipa purvs (101,93 ha ar derīgā slāņa biezumu līdz 1,95 m, vidēji 1,4 m). Neapgūtā purva rietumu daļa (1535 ha) ietilpst Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (NATURA 2000) - dabas liegumā “Aizkraukles purvs un meži”, kas izveidota īpaši aizsargājamo sugu un biotopu aizsardzībai. Ziņojumā sniegta informācija, ka dabas liegums izveidots 1999.gadā. Tas ir augstais purvs ar pārejas un zemā purva elementiem. Purvā ir vairākas salas ar dažādiem meža tipiem - gāršu, vēri, dumbrāju. Lielākajā purva salā ir veca liepu gārša mistrojumā ar ošiem. Apkārtējiem mežiem raksturīgi ļoti daudzveidīgi meža augšanas apstākļu tipi, kas mozaīkveidīgi nomaina cits citu. Liegumā ir liela purvu un meža augšanas apstākļu tipu daudzveidība, daudz veco mežaudžu. Liegumā ligzdo vairāku retu sugu putni (tai skaitā 8 īpaši aizsargājamo putnu sugas), tajā sastopams daudz retu augu (tai skaitā 12 īpaši aizsargājamās sugas) un bezmugurkaulnieku sugu (4

īpaši aizsargājamas sugas). Dabas liegumam nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Ziņojumā norādīts, ka 2008.gadā uzsāktajā NATURA 2000 vietu monitoringā dabas liegumā "Aizkraukles purvs un meži" paredzēts veikt monitoringa novērojumus Eiropas nozīmes aizsargājamo biotopu – pārejas purvi un sliksņas, neskarti augstie purvi, degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās, melnalkšņu staignāji, purvaini meži, jaukti platlapju meži – stāvkļa un izplatības novērtējumam.

Atbilstoši ziņojumā norādītajam SIA "Kūdras enerģija" jau pašlaik iegūst kūdru 11 ieguves laukos, kuru kopējā platība 689,1 ha. Ieguves lauki ierīkoti augstā tipa purva daļā. Ieguves lauki ziemeļrietumu daļā un rietumos (lauku vidusdaļa) atrodas aptuveni 80 m no dabas lieguma "Aizkraukles purvs un meži". 2003.gadā veiktā kūdras lauku inventarizācija liecina, ka A kategorijas krājumu atlikums šajā teritorijā bija 21216,4 tūkstoši m³, tai skaitā maz sadalījusies kūdra 12914,1 tūkstotis m³ un vidēji/labi sadalījusies kūdra 8302,3 tūkstoši m³. Laika posmā no 2004. līdz 2008.gadam iegūti 1254,2 tūkstoši m³ kūdras. Kūdras lauku paplašināšanai paredzētajos iecirkņos ģeoloģiskā izpēte 85,5 ha platībā tika veikta 2008.gadā. Izpētes platības 58,1 ha veido augstā tipa purvi, 2,4 ha – pārejas tipa purvi un 25 ha – zemā tipa purvi. Aprēķinātie A kategorijas kūdras krājumi šajā teritorijā veido 3560,3 tūkstoši m³. Kūdras laukus plānots ierīkot divos iecirkņos – A iecirknī, kura platība 40,1 ha, un B iecirknī, kura platība 47,95 ha. Izpētes rezultāti liecina, ka nozīmīgākās kūdras iegulas ir izpētes teritorijas ziemeļu (A iecirknis) un dienvidu (B iecirknis) daļā, bet teritorijas vidusdaļā iegulas ir nelielas. A iecirknis aptuveni 630 m garā posmā robežojas ar dabas lieguma "Aizkraukles purvs un meži" teritoriju, bet pārējā teritorija atrodas no 45 līdz 280 m attālumā no dabas lieguma. A iecirknis aptuveni 420 m garā joslā robežojas ar AS "Latvijas valsts meži" Vidusdaugavas mežsaimniecības Jaunjelgavas meža iecirknī izveidoto dabisko meža biotopa vietu. Savukārt B iecirknis atrodas no 80 līdz 130 m attālumā no dabas lieguma "Aizkraukles purvs un meži" teritorijas.

Ziņojumā ir izvērtētas divas iespējamās alternatīvās kūdras ieguves tehnoloģijas:

- 1.alternatīva - kūdras ieguve ar frēzēšanas paņēmienu (frēzkūdras ieguve);
- 2.alternatīva - kūdras ieguve ar griešanas paņēmienu (grieztās kūdras – gabalkūdras ieguve).

Grieztās kūdras ieguve ietver lauku profilēšanu, kūdras griešanu un pārkraušanu. Kūdras griešanas laikā tehnika pārvietojas gar kartu grāvjiem, kūdras ieguvei nav nepieciešama lauku nosusināšana līdz noteiktam kūdras mitrumam, līdz ar to darbības rezultātā nav putekļu emisijas, kā arī trokšņa līmenis ir zemāks kā frēzkūdras ieguvē. Savukārt frēzkūdras ieguvē tiek veikta lauku frēzēšana, irdināšana, vālošana, savākšana un bērtņošana, līdz ar to kūdras ieguvē vienlaicīgi tiek ietverta plaša teritorija, metode ir ugunsbīstamāka. Ziņojumā sniegta informācija, ka SIA "Kūdras enerģija" esošajos laukos ir mēģinājusi pielietot grieztās kūdras ieguvi, taču neveiksmīgi, jo kūdrai Aizkraukles purva atradnē ir irdena un neizturīga struktūra, kūdras klucīši izjūk vai zaudē formu. Līdz ar to SIA "Kūdras enerģija" pielieto un paredz arī turpmāk kūdras ieguvi veikt ar frēzēšanas paņēmienu. Ir vērtēta gan kūdras ieguve visā paplašināšanai paredzētajā teritorijā, gan ievērojot iespējamo nosusināšanas ietekmes zonu un noteiktos aizsargjoslu aprobežojumus. Paplašināmās teritorijas aptuveni 6,2 ha A iecirknī ietilpst Aizkraukles novada teritorijas plānojumā

dabas liegumam “Aizkraukles purvs un meži” noteiktajā 100 m aizsardzības zonā, līdz ar to kūdras ieguve tajā nav veicama.

Ziņojumā norādīts un ziņojumam pievienotā Aizkraukles novada domes 2009.gada 3.jūlija vēstule Nr.1-6-1/09/623 liecina, ka zemes vienībai ar kadastra apzīmējumu 32440010016 noteikta zemes atļautā (plānotā) izmantošana ir purvs un kūdras ieguves vieta. Teritorijas, kurās plānots paplašināt kūdras ieguves laukus, austrumu daļā robežojas ar teritoriju, kurā jau notiek kūdras ieguve, no citām pusēm teritoriju ieskauj AS “Latvijas valsts meži” zeme, kuras daļa ir iekļauta Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (NATURA 2000) - dabas liegumā “Aizkraukles purvs un meži”. Aizkraukles novada domes 2009.gada 3.jūlija vēstulē norādīts, ka dabas liegumam “Aizkraukles purvs un meži” ir noteikta 100 m aizsardzības zona, lai saglabātu bioloģisko daudzveidību un stabilizētu mitruma režīmu meža un purvu saskares (pārejas) zonā.

Paredzētās darbības teritorijas tuvumā nav blīvi apdzīvotu vietu. Tuvākās dzīvojamās mājas atrodas uz dienvidiem no izpētes teritorijas – mājas “Denavas” aptuveni 780 m attālumā, “Magones”, “Cepļukalni” un “Vanadziņi” aptuveni 1,1 km attālumā, bet “Aizelkšņi” aptuveni 1,4 km attālumā.

Ziņojumā norādīts, ka paredzētās darbības teritorija ir meliorēta – to šķērso novadgrāvji. Uzsākot darbus esošajos kūdras ieguves laukos, galvenie ūdens savācējgrāvji tika izrakti vēl aptuveni 1 km aiz kūdras ieguves platības, tai skaitā dabas lieguma teritorijā. Ūdens no esošajiem kūdras ieguves laukiem tiek novadīts Atradzes un Maizītes upēs. Gruntsūdens līmenis kūdras lauku teritorijā praktiski ir pie zemes virsmas, tāpēc pēc apauguma novākšanas kūdras lauku paplašināšanai paredzētajā teritorijā tiks ierīkots detālo grāvju tīkls (kartu grāvji), izrokot grāvjus ik pa 20 m. Vispirms paredzēts izrakt līdz 1 m dziļus grāvjus, pakāpeniski tos padziļinot līdz projektētajam dziļumam. Kartu grāvjos savāktos ūdeņus novadīs esošajos savācējgrāvjos un tālāk Maizītes upē. Esošo kūdras ieguves lauku teritorijā jau ir izbūvēti ceļi, tāpēc paredzēta to tīkla paplašināšana, lai nodrošinātu piekļuvi jaunajām teritorijām. No kūdras laukiem iegūto kūdras ar traktortehniku paredzēts izvest līdz pārkraušanas punktam ārpus atradnes teritorijas, kur tā tiek sakrauta bērtnēs. Tālāk kūdra tiek transportēta ar autotransportu, kravu apsedzot. Piebraukšanas iespējas kūdras ieguves laukiem tiek vērtētas kā labas. Kūdras lauku paplašināšanu plānots uzsākt 2010.gadā. Plānotais kūdras ieguves apjoms līdz 40000 m³ gadā, frēzkūdras ieguvī veicot katru dienu no plkst. 10 līdz 21 laika posmā no maija vidus līdz oktobrim, bet izvešanu – visu gadu darbadienās no plkst. 8 līdz 17. Plānotā satiksmes intensitāte 5 līdz 9 autoreisi dienā. SIA “Kūdras enerģija” ir izstrādāta Ugunsdrošības instrukcija, kas ietver rīcības plānu ugunsgrēka gadījumam kūdras purvā. Kūdras ieguves lauki, kas robežojas ar dabas lieguma teritoriju, tiek norobežoti ar beznoteces grāvjiem, kuros uzkrājas ūdens, kā arī ir izveidotas ūdenskrātuves ugunsdzēsībai. Kūdras grēdas tiek veidotas atbilstoši ugunsdrošības prasībām. Paredzētās darbības rezultātā netiek prognozēti spēkā esošo gaisu piesārņojošo vielu robežvērtību pārsniegumi un akustiskā trokšņa normatīvos noteikto robežvērtību pārsniegumi atradnei tuvāko dzīvojamo māju apkārtnē. Ziņojumā norādīts, ka SIA “Kūdras enerģija” līdzšinējās darbības rezultātā nav saņēmusi sūdzības, kas saistītas ar kūdras ieguvī atradnē. Kūdras ieguvē galvenokārt tiek nodarbināti vietējie iedzīvotāji un, paplašinot kūdras ieguves laukus, tiks saglabātas strādājošo darbavietas.

Ziņojumam pievienotajā eksperta atzinumā par nosusināšanas ietekmi uz dabas lieguma “Aizkraukles purvs un meži” teritoriju (skat. ziņojuma 3.9.1.attēlu) norādīts, ka:

- B iecirknī (posms 132 – 135) plānoto lauku ar kūdras slāni līdz 4 m dabas liegumam tuvākais posms 134 - 135 atrodas aptuveni 225 m attālumā. Tā kā savācējgrāvji šajā zemesgabalā jau ir ierīkoti, tad no detālās nosusināšanas tīkla – kartu grāvjiem – maksimālā ietekme būs līdz 15 m. Eksperts prognozē, ka savācējgrāvji nedaudz būs jāiedziļina minerālgruntī tikai pēc 20 gadiem. Tā kā grāvji ir izveidoti perpendikulāri dabas lieguma teritorijai, tad eksperts uzskata, ka lieguma teritorija netiks ietekmēta.
- B iecirknī (posms 135 – 139) plānoto lauku attālums līdz dabas liegumam ir 50 līdz 80 m. Gar lauku malu tiks ierīkoti kartu grāvji (detālās nosusināšanas tīkls ik pa 20 m), kuru ietekme nepārsniegs 15 m. Savācējgrāvji šajā zemesgabalā ir izveidoti perpendikulāri dabas lieguma teritorijai, līdz ar to lieguma teritorija netiks ietekmēta.
- A iecirknī (posms 140 – 145) ar kūdras slāni līdz 7 m nosusināšanas ietekme nepārsniegs 20 m. Eksperts norāda, ka posmā 143 – 145 (paplašināmās teritorijas ziemeļrietumu stūrī) kontūrgrāvji jāierīko ne tuvāk par 30 m no lieguma robežas.

Kopumā eksperts uzskata, ka, ierīkojot kūdras laukus visā plānotajā teritorijā, lauku nosusināšana maz ietekmēs dabas lieguma “Aizkraukles purvs un meži” teritoriju, jo nosusināšanas darbi daļēji jau ir veikti un purva degradācija notikusi. Detālās nosusināšanas grāvju tīkla ietekme būs līdz 15 m attālumam, kas neskars lieguma teritoriju. A iecirknī posmā 143 – 145 lauki jāierīko ne tuvāk par 30 m no lieguma robežas. Eksperts norāda, ka lauku malās, kas ir nelielā attālumā no lieguma teritorijas, rekomendējams ierīkot beznoteces grāvjus – ugunsdzēsības baseinus. Savukārt esošajā grāvī pirms ietekas Maizītes upē jāizveido nosēdbaseins kūdras smalko daļiņu izgulsnēšanai.

Ziņojumam pievienotajā sugu un biotopu ekspertes atzinumā norādīts, ka kūdras lauku paplašināšanai paredzētās un tām piegulošās teritorijas dabā tika apsektas 2009.gada 18.jūlijā. Teritoriju veido dabisku, mazskartu un ietekmētu augsto purvu un purvainu mežu biotopu komplekss. Veģetācijas struktūru nosaka neskartiem vai

mazskartiem augstajiem purviem tipiskās augu sabiedrības, kurās nozīmīga loma ir sfagnu sūnām, sīkkrūmiem, kā arī spilvēm un grīšļiem. Purva koku apaugumu pamatā veido priedes ar salīdzinoši nelielu bērzu klātbūtni. Purva virsma ir salīdzinoši līdzena, nav lielu ciņu, ar ūdeni pildītas lāmas sastopamas reti, to lielākie kompleksi saglabājušies apsekotās teritorijas ziemeļrietumu stūrī. Atklātās purva platības mijas vai robežojas ar vidēji līdz slikti reprezentatīviem purvainiem mežiem. Atzinumā norādīts, ka sastopamo augu sugu sastāvs nav skaitliski liels, bagātāks tas ir biotopu kontaktjoslās, piemēram, gar ceļiem. B iecirknī ziemeļu daļā gar ceļa grāvi tika konstatēti vitāli purva dzeguzenes 3 eksemplāri, bet dienvidu daļā norobežojošajā mežā – neliela gada staipekņa audze. Savukārt esošo kūdras lauku vidusdaļa robežojas ar dabas lieguma “Aizkraukles purvs un meži” saudzējamo platlapju mežu, kas saglabājušies uz lielas purva salas, buferjoslu. Šeit dabisko mežu biotopam ir izveidots mikroliegums. Tā kā meža augšanas apstākļus ietekmē gan atrašanās uz purva salas, gan jau ilgu laiku blakus esošais meliorācijas grāvis, īstenojot plānoto kūdras lauku paplašināšanu, eksperte neprognozē būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz to. Sugu un biotopu ekspertes atzinumā norādīts, ka gar esošo kūdras izstrādes lauku robežu un nosusināšanas grāvjiem ir izveidojušās joslas ar vairāk vai mazāk

degradētiem purvu biotopiem, kurus klajākās vietās veido viršu un visteņu ciņi, bet mežainākās – blīvas, salīdzinoši strauji augošu priežu un bērzu audzes. Sfagnu sega šajās vietās praktiski ir izzudusi. Izstrādes lauku ziemeļrietumu stūrī vērojama purva nosēšanās par 0,7 līdz 1,0 m. Apsekotajās teritorijās netika konstatētas īpaši aizsargājamās augu sugas, kuru atradnes ir zināmas dabas liegumā “Aizkraukles purvs un meži”. Ekspertes atzinumā norādīts, ka kūdras lauku paplašināšana neradīs tāda mēroga izmaiņas vidē, kas varētu apdraudēt dabas lieguma ekosistēmas funkcionēšanu. Paredzētās darbības rezultātā tiks iznīcināts augstā sūnu purva biotops jaunveidojamo lauku teritorijās, kā arī purvainu mežu un degradētu purvu biotopi daļēji “pavirzīsies” uz līdz šim maz ietekmētām un atklātām platībām. Visbūtiskāk, ekspertes skatījumā, tiks ietekmētas līdz šim atklātās purva daļas jaunapgūstamās teritorijas ziemeļrietumu stūrī, jo nosusināšana veicinās koku apauguma veidošanos. Citas tuvākās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – dabas parks “Daugavas ieleja”, dabas liegums “Šķibu purvs” un dabas liegums “Vērenes purvi” – atrodas aptuveni 8 līdz 10 km attālumā, līdz ar to netiek prognozēta ietekme uz tiem.

Sugu un biotopu eksperte atzinumā norāda, ka:

- Kūdras lauku paplašināšanas ietekme uz dabas liegumu “Aizkraukles purvs un meži” un apdraudošie faktori saistāmi ar nosusināšanas negatīvo ietekmi, kas izpaužas kā koku apauguma intensitātes palielināšanās, sfagnu sūnu segas izzušana vai būtiska tās īpatsvara samazināšanās atsevišķās teritorijas daļās, sīkkrūmu (viršu, visteņu) aizņemto platību īpatsvara palielināšanās.
- Mazāka negatīva ietekme paredzama vietās, kur kūdras izstrādes lauku robeža ies pa purva mežaino daļu, tieši nerobežojoties ar atklātām vietām.
- Eksperte iesaka nepaplašināt kūdras ieguves laukus A iecirkņa ziemeļaustrumu stūrī, saglabājot šajā teritorijā esošās kūdras lauku robežas.
- Posmā, kur jaunveidojamo kūdras lauku robeža virzās pa dabas lieguma robežu, gaidāma degradētu biotopu joslas veidošanās, koku augšanas apstākļu uzlabošanās dabas liegumā un bērzu ieviešanās.
- Kūdras lauku paplašināšanas rezultātā netiks ievērojami samazinātas Latvijas un Eiropas kontekstā būtiski nozīmīgas purvu biotopu kompleksu platības.
- Kūdras lauku paplašināšanas rezultātā netiek apdraudētas reģionāli vai valstiski nozīmīgas īpaši aizsargājamo augu sugu atradnes.
- Izstrādātie kūdras lauki rekultivējami tos apmežojot un veidojot nelielas ūdenstilpes. Aizdambējami grāvji, kas vairs nav nepieciešami kūdras izstrādei, vai veicami citi darbības ietekmi kompensējoši pasākumi.
- Plānotā darbība būtiski neapdraud īpaši aizsargājamās sugas un biotopus, to aizņemtās platības.

Ziņojumam pievienotajā eksperta – ornitologa atzinumā norādīts, ka ir izvērtēta kūdras ieguves lauku paplašināšanas iespējamā ietekme uz putniem ligzdošanas un migrācijas laikā. Teritorija ir apsekota dabā 2009.gada 19.jūnijā un 2009.gada 8.jūlijā. Atzinumā norādīts, ka plānotajās kūdras ieguves platībās netika konstatētas Latvijas un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās putnu sugas. Īpaši aizsargājamās sugas mazais ērglis un zivjērglis tika novērotas dabas lieguma teritorijā. Aptuveni 4 km no plānotajiem kūdras laukiem ir izveidots mikroliegums melnajam stārķim, aptuveni 2,5 km attālumā ir apdzīvota zivjērgļa ligzda, kā arī aptuveni 700 m attālumā ir izveidota mākslīga ligzdvieta zivjērglim, ap kuru paredzēts veidot mikroliegumu. Tas nozīmē, ka plānotie kūdras lauki atradīsies aptuveni 200 m no mikrolieguma robežas. Dabas lieguma “Aizkraukles purvs un meži” teritorijas dienvidrietumu stūris tieši robežojas ar plānotajiem kūdras ieguves laukiem. Tāpēc, lai neietekmētu purva hidroloģisko

režīmu, eksperts norāda, ka kūdras laukus jāveido ne tuvāk par 50 m no dabas lieguma robežas. Starp dabas lieguma un kūdras lauku teritorijām jāatstāj buferzona, kas nodrošinātu hidroloģisko režīmu dabas lieguma teritorijā. Ievērojot iepriekš minēto, eksperts uzskata, ka plānotā darbība neatstās būtisku ietekmi uz Latvijas kopējo reto un īpaši aizsargājamo putnu sugu daudzveidību un skaitu, kas ligzdo un barojas pārejas un zemajos purvos. Tehnikas un cilvēku klātbūtne ieguves laukos var netieši ietekmēt putnu barošanās un ligzdošanas apstākļus ligzdošanas sezonā.

Eksperts – ornitologs secina, ka:

- Kūdras ieguves lauku paplašināšana var netieši ietekmēt dabas liegumu “Aizkraukles purvs un meži”, tāpēc starp dabas lieguma un kūdras lauku teritorijām jāatstāj buferzona vismaz 50 m platumā.
- Putnu sugu skaits un sugu daudzveidība plānoto kūdras ieguves lauku teritorijā ir neliels. Īpaši aizsargājamās putnu sugas netika konstatētas, tāpēc nav paredzama būtiska ietekme uz putnu sugu kopējo īpatsvaru un daudzveidību Latvijā.
- Kopumā nav paredzama nelabvēlīga ietekme uz savvaļas putnu populāciju, tai skaitā aizsargājamām putnu sugām.
- Eksperts uzskata, ka no savvaļas putnu aizsardzības viedokļa nav pamata ierobežot plānoto kūdras ieguves lauku paplašināšanu Aizkraukles novada nekustamajā īpašumā “Aizkraukles kūdras purvs”.

Nemot vērā izvērtējuma rezultātus un ekspertu un institūciju vērtējumus, paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērsšanai vai mazināšanai novērtējuma ziņojumā ir paredzēts:

- Samazināt sākotnēji plānoto kūdras ieguves platību un neveikt kūdras ieguvī dabas liegumam “Aizkraukles purvs un meži” noteiktajā 100 m aizsardzības zonā un paplašināšanai paredzētās teritorijas A iecirkņa ziemeļaustrumu stūrī, saglabājot šajā teritorijā esošās kūdras lauku robežas, tādējādi A iecirknī paplašināšanai paredzētā platība ir 28,46 ha un B iecirknī 44,62 ha.
- Kūdras ieguvē izmantot tehniku, kas atbilst Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumu Nr.1047 “Noteikumi par autoceļiem neparedzētās mobilās tehnikas iekšdedzes motoru radīto piesārņojošo vielu emisiju gaisā” prasībām.
- Kūdras lauku paplašināšanai paredzētajā teritorijā ierīkot detālo grāvju tīklu (kartu grāvji), kuru ietekmes zona (eksperta vērtējumā) nepārsniedz 20 m, savāktos ūdeņus novadīt esošajos savācējgrāvjos un tālāk Maizītes upē. Kūdras smalko daļiņu izgulsnēšanai esošajos savācējgrāvjos izveidot nosēdbaseinus, regulāri veikt novadgrāvju apsekošanu un nepieciešamības gadījumā veikt to tīrīšanu.
- Kūdras ieguves laukus norobežot ar beznoteces grāvjiem, kuros uzkrājas ūdens, kā arī teritorijas sagatavošanas laikā ierīkot ugunsdzēsības baseinu un piebraucamo ceļu.
- Atbilstoši tehnoloģiskā procesa reglamentam veikt temperatūras kontroli kūdras grēdās un ievērot ugunsdrošības attālumus starp grēdām.
- Kūdras transporta kustībai izmantot esošos ceļus.
- Veikt rekultivācijas darbus pēc kūdras ieguves pabeigšanas.

Vides pārraudzības valsts birojs, pamatojoties uz izvērtētās dokumentācijas analīzi, secina, ka:

1. Paredzētās darbības teritorija atrodas ārpus Latvijas un ES nozīmes īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un putniem nozīmīgām vietām, tajā nav izveidots neviens mikroliegums un teritorijā jau vēsturiski veikta meliorācija ievērojamos apjomos.
2. Darbība paredzēta teritorijā, kas piekļaujas jau esošajiem kūdras laukiem, un tiek plānota tā, lai nosusināšanas ietekmes zona neskartu īpaši aizsargājamās sugas, to dzīvotnes un īpaši aizsargājamās biotopus ārpus paredzētās darbības teritorijas, dabas liegumā.
3. Kūdras ieguves lauku paplašināšanas Aizkraukles novada atradnes "Aizkraukles (Aklais) purvs" (kūdras fonda Nr.2261) teritorijā (kadastra Nr.32440010016) ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) - dabas liegumu "Aizkraukles purvs un meži" - novērtējuma ziņojuma galīgajā redakcijā ir analizēti un sniegti paskaidrojumi institūciju priekšlikumiem un komentāriem, kas tika saņemti par novērtējuma ziņojuma 1.redakciju.
4. Dažādu ekspertu un institūciju vērtējumi par iespējamās ietekmes zonu un līdz ar to pieļaujamo attālumu līdz īpaši aizsargājamajai dabas teritorijai variē no 20 līdz 50 m attiecībā uz hidroloģiskā režīma izmaiņu vai ornitoloģisko vērtību aizsargāšanai nosakāmo buferjoslu ap īpaši aizsargājamo dabas teritoriju.
5. Dabas aizsardzības pārvaldes vērtējumā ieteikts turpināt veikt pētījumus un tikai tad lemt par konkrētajiem risinājumiem, tai pat laikā Vides pārraudzības valsts birojam nav pamata apturēt plānoto darbību uz vairākiem gadiem, argumentējot ar izpētes nepieciešamību tuvumā esošajā īpaši aizsargājamajā dabas teritorijā, jo ekspertu vērtējumos norādītā nosusināšanas ietekme nepārsnies 15 līdz 20 m, kontūrgrāvjus ieteikts ierīkot ne tuvāk kā 30 m no dabas lieguma robežas, bet gala variantā SIA "Kūdras enerģija" piedāvātais risinājums paredz 100 m atkāpes no dabas lieguma robežas un kūdras neiegūšanu A iecirkņa ziemeļaustrumu stūrī, saglabājot šajā teritorijā esošās kūdras lauku robežas.
6. Ņemot vērā ekspertu ieteikumus un dabas liegumam "Aizkraukles purvs un meži" noteikto 100 m aizsardzības zonu, ir samazināta sākotnēji plānoto kūdras ieguves lauku teritorija - A iecirknī paplašināšanai paredzētā platība ir 28,46 ha (sākotnēji 40,1 ha) un B iecirknī 44,62 ha (sākotnēji 47,95 ha).
7. Dabas liegumam "Aizkraukles purvs un meži" nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, līdz ar to šajā teritorijā spēkā ir Ministru kabineta 2003.gada 22.jūlija noteikumi Nr.415 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".
8. Netiek prognozēta nelabvēlīga ietekme uz savvaļas putnu populāciju, tai skaitā aizsargājamām putnu sugām.

9. Paredzētās darbības (samazinātajā apjomā) rezultātā atbilstoši novērtējuma rezultātiem netiktu apdraudēta īpaši aizsargājamā dabas teritorija – dabas liegums “Aizkraukles purvs un meži”, tajā netiktu iznīcinātas īpaši aizsargājamās sugas, īpaši aizsargājamie biotopi un mikroliegumi. Lai pamatotu un nodrošinātu šo prognozi, tehniskais projekts kūdras lauku paplašināšanai samazinātajā apjomā jāizstrādā tādējādi, lai neizmainītu hidroloģisko režīmu īpaši aizsargājamajā dabas teritorijā – dabas liegumā “Aizkraukles purvs un meži”, tai skaitā veidojot, kur nepieciešams, beznoteces grāvjus un veicot monitoringu, kas ļautu konstatēt hidroloģiskā režīma iespējamās izmaiņas noteiktajā buferzonā, un veicot botānisko monitoringu, lai, nepieciešamības gadījumā, precizētu ierīkoto un ierīkojamo grāvju parametrus un lemtu par rekultivācijas vai ietekmi kompensējošiem pasākumiem.
10. Paredzētā darbība negatīvi neietekmēs Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (NATURA 2000) - dabas lieguma “Aizkraukles purvs un meži” – ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nebūs pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem, tā neapdraud sugas kā raksturīgā biotopa sastāvdaļu dabas liegumā un nav paredzama sugu izplatības areāla samazināšanās, nodrošinot iepriekš minēto nosacījumu izpildi.

Vides pārraudzības valsts biroja lēmums

Ņemot vērā iepriekš minēto informāciju, pamatojoties uz Ministru kabineta 2006.gada 06.jūnija noteikumu Nr.455 “Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000)” 17.punktu Vides pārraudzības valsts birojs nolēmj atzīt, ka atbilstoši novērtējuma ziņojumam nav pamata aizliegt SIA “Kūdras enerģija” kūdras ieguves lauku paplašināšanas Aizkraukles novada atradnes “Aizkraukles (Aklaiss) purvs” (kūdras fonda Nr.2261) teritorijā (kadastra Nr.32440010016) projekta tālāku izstrādi normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, nodrošinot novērtējuma ziņojumā iekļauto pasākumu ietekmes uz vidi novēršanai vai mazināšanai izpildi un ievērojot samazinātos darbības apjomus, tai skaitā nodrošinot 100 m buferjoslas ievērošanu līdz īpaši aizsargājamai dabas teritorijai “Aizkraukles purvs un meži”.

Šo Vides pārraudzības valsts biroja lēmumu var pārsūdzēt viena mēneša laikā no tā pieņemšanas dienas, iesniedzot pieteikumu administratīvā rajona tiesas atbilstīgajā Tiesu namā likumā noteiktajā kārtībā. Lēmums stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam (Administratīvā procesa likuma 70.panta pirmā daļa).

Direktors

A. Lukšēvics

2010.gada 26.februārī.